СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LVI. Ч. 228. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ПЯТНИЦЯ, 1-го ЖОВТНЯ 1948. No. 228. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, OCTOBER 1, 1948. VOL. LVI

ТРИ ЦЕНТИ в Зл. Д. Америки; ПЯТЬ ЦЕНТІВ Закордоном. Тел. „Свободи": BErgen {4-0807 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS in the United States; FIVE CENTS Elsewhere

OCT 5 - 1948

ЮНІЇ, ЗАПІДОЗРЕНІ В КОМУНІЗМІ, ВІДСУНЕНІ ВІД ПРАЦІ В АТОМОВИХ ПРОЄКТАХ

Вашингтон, 29 вересня. — Комісія Атомової Енергії Злучених Держав вирішила, що в різнородних заводах атомової сили не можуть працювати члени, юній, яких провідники попали в підозріння, що вони тримають з большевиками. Предсідник комісії, Дейвид Е. Ліліентал, вислав повідомлення про це до Чарлса Е. Вилсона, предсідника Дженерал Електрик Компані і до Вилйема Б. Гарела, економічного управителя унівесітету Шікаґо. Обі згадані установи мають під своїм доглядом атомові заводи на підставі контракту з федеральним урядом. Ліліентал звертає увагу, що на підставі закону Тефта-Ґартлія урядовці робітничих юній мають скласти присягу з відреченням комунізму. Такої присяги не склали урядовці юнії Юнайтед Поблик Воркерс оф Америка і Юнайтед Електрикал Юніон і тому їхні члени не будуть допущені до праці в згаданих заводах. Цею постановою схвильований Филип Морей, предсідник Конгресу Індустріяльних Організацій, до якого приналежні згадані юнії. Він веде енерґійну акцію за усунення комуністів з провідних становищ в його юніях, одначе це важка справа, якої наладнання вимагає часу.

ПРЕЗИДЕНТ ТРУМАН ПРОДОВЖИТЬ ПЕРЕДВИБОРЧУ АҐІТАЦІЮ

Півчас теперішньої передвиборчої кампанії президент Труман поїде ще до стейтів Пенсилвенії, Делевар Ню Джерзі і горішної частини Ню Йорку. Більші промови виголосить він у Филаделфії — 6 жовтня, У Джерзі Сіті. — 7 жовтня, в Вофало — 8 жовтня. У повворотї з Заходу він вступить до Вашинґтону 2 жовтня.

ПРИХИЛЬНИКИ ВОЛЕСА ПІДТРИМУЮТЬ МОРСЬКИЙ СТРАЙК

Сан Франциско. — Прихильники кандидатури Генрія Волеса урядово сприйняли політику підтримки для страйку морської юнії, веденого під проводом Ґерія Бриджеса, якому закидують комуністичну лінію. У летючках, виданих для підтримки страйку, а підписаних юнійними урядовцями, поміщено портрет Волеса, як борця за права робітників, в тексті сказано, що власники корабельних ліній це монополісти.

ДЕПАРТАМЕНТ СПРАВЕДЛИВОСТИ ВІДМОВЛЯТЬСЯ ПРИТЯГАТИ ДО СУДОВОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТИ ЗА ШПИҐУНСТВО

Вашинґтон. — Департамент справедливости відкинув домагання комісії неамериканських діянь палати репрезентантів, щоб поставити перед суд пятьох людей, запідозрених в шпиґунстві на підставі слідства комісії. Генеральний прокуратор Там Кларк твердить, що комісія не є компетентна ставити таке домагання і назвав її поведінку „полюванням на відьми". Департамент справедливости не має відповідних доказів на вину запідозрених і тому не може притягати їх до правної відповідальности, каже Кларк. Наче у відповідь на таке становище департаменту справедливости голова комісії неамериканських діянь Парнел А. Тамєе вийшов з домаганням, щоб президент Труман дав докази на свої твердження у передвиборчій промові, що комісія перешкоджає урядовим чинникам у їхніх змаганнях притягнути до судової відповідальности шпигів, які тепер перебувають в Америці і тим помагає людям, запідозреним у шпиґунстві.

ВІСІМ З ПОЛОВИННОЮ МІЛЬЙОНІВ ЗАРЕЄСТРОВАНИХ РЕКРУТІВ

Вашинґтон. — Поборова служба виявляє, що недавно переведена реєстрація молоді для обовязкової служби при війську, виказує цифру 8,584,963 людей у віці 18-25 літ життя. Передбачування, що до побору зголоситься 9,600,000 не здійснилися мабуть тому, що майже цілий мільйон молоді добровільно вступили до збройних сил. Зпоміж зареєстрованих 2,147,813 вважається за найспосібніших.

ДИВУЮТЬСЯ СПОКІЙНІЙ РОЛІ СЕН. ВАНДЕНБЕРҐА

Вашинґтон. — Республиканські кола здивовані ролею сен. Артура Ванденберґа під час теперішньої передбиворчої кампанії. Республиканські провідники твердять, що Ванденберґ обіцяв виголосити кілька передвиборчих промов, між тим він спокійно проводить час і не вмішується в партійну боротьбу. Його приятелі виявляють, що Ванденберґ дораджував дуже спокійну кампанію збоку республиканців так, щоб не хвилювати демократів. Інші кажуть, що він надіється відограти важливу ролю, коли конгрес збереться в січні й тому не хоче наразитися партіям.

ЗВЕРНЕННЯ ДЮІЯ ДО РОСІЇ

Ґрейт Фолс, у стейті Монтана. — Губернатор Тамес Е. Дюї виголосив передвиборчу промову, яку називають „зверненням" до Росії. У ній він сказав, що Америка хоче мира, одначе мира з честю. „Хай оце звернення піде до Парижа, а з Парижа за Залізну Заслону" — сказав республиканський кандидат. Для вияснення він сказав, що „Республиканська партія переводить оцю кампанію з виразним бажанням звести разом наш наріл на те, щоб він зрозумів свою велику майбутність і щоб найшов мир з честю у світі".

БУДУТЬ ПЕРЕБУДОВУВАТИ БІЛИЙ ДІМ

Вашинґтон. — Будинок Білого Дому, побудований ще 1816 року, так уже знищений, що вимагає основної перебудови. Архітекти називають його найгіршою вогняною лапкою, небезпечною для життя президента. Коштоспис на перебудову вимагає видатку $1,000,000. Думають, що перебудова почнеться наступного року, а тоді наступний президент мусітиме мешкати в якімсь іншім домі.

Загрозливі советські провокації в Берліні

СОВЄТСЬКІ ЛІТАКИ ПРОДОВЖУЮТЬ ЗАГРОЖУВАТИ АМЕРИКАНСЬКОМУ ПОВІТРЯНОМУ ТРАНСПОРТОВІ; ГОСТРИЙ ПРОТЕСТ АМЕРИКАНСЬКИХ ВЛАСТЕЙ.

Берлін, 30. вересня. — Вчора советські боєві літаки допустилися двох грізних провокацій у відношенні до американського повітряного транспорту до бльокованого Советами Берліна. Залога 2-х американських транспортових літаків C-54 повідомила, що під час їхнього лету, вже зараз, як тільки вони влетіли в район Берліна, советські боєві літаки „Як" кількакротно загрожували їх лет, вертинаючи їх напрямок та зближаючись до них в поодиноких випадках на віддаль 100 стіп. Одному американському літакові загрожувало чотири а другому п'ять советських літаків. У висліді, командування американської авіяції в Берліні звернулося до советського з найгострішою досі протестаційною нотою, домагаючися „катеґоричного респектування советською авіяцією всіх законів повітряного транспорту та розпорядків для збереження серіозних інцидентів, які можуть закінчитися втратою життя та майна".

СЕКРЕТАР МАРИНАРКИ ЗАПОВІДАЄ ДАЛЬШІ ЗУСИЛЛЯ ДЛЯ ВТРИМАННЯ МИРУ.

Ню Йорк. — Джан Л. Соливан, секретар маринарки, сказав на бенкеті Промислового Товариства Маринарки в готелі Валдорф Асторія, що Злучені Держави вжиють всяких зусиль для втримання мира у світі, в якому комуністи намагаються завести владу при допомозі насилля. „Урядовими оповістками і кожним своїм актом від часу Дня Перемоги комунізм виказав, що його остаточною ціллю є зкомунізування світу. Щоб комунізм міг процвітати, він поширює переконання, що треба знищити свободу. Щоб недопустити до того, ми маємо показати всім свобідним народам, що ми підтримаємо їхні змагання втримати свободу — заявив Соливан.

СЕКРЕТАР АРМІЇ ПРО ВІЙНУ СОВЄТАМИ.

Ст. Луїс, Мо., 29. вересня. — Кенет С. Роял, секретар армії, у промові на бенкеті Товариства Краєвої Ґвардії виявив свою думку, що війна не висить на волоску, а коли не трапиться якийсь припадок, він не передбачує війни в недалекій майбутності. Одначе він остеріґ, що війна залежатиме від того, коли комуністи вирішать, що вже прийшов час на створення світової імперії. Секретар армії не силувався говорити дипломатично й тому відверто назвав Советську Росію „міжнародним крутієм". „Нам треба зрозуміти, що рішення починати війну не лежить у наших руках, тільки в руках кількох могутніх деспотів, які можуть не бути представниками своїх націй" — сказав Роял. На вияснення свого твердження Роял наводив приклади з різнородних недавніх обманів і крутійств, поповнюваних большевиками, якої то тактики притримуються теж икомуністи супроти Америки й інших держав, як це можна бачити в Берліні.

ПОЛІТИЧНА КРІЗА ПРИЧИНОЮ ГОСПОДАРСЬКИХ ТРУДНОЩІВ.

Женева, 30. вересня. — Тут вже від довшого часу відбуваються в рямках ОД переговори в справі торговельних стосунків між країнами східної і західної Европи. Стверджується, що в наслідок загострення політичної крізи теж цим переговорам загрожує перервання.

ПІВДЕННА АМЕРИКА ПРОСИТЬ ЗА ЕСПАНІЮ

Париж, 30 вересня. Представник Болівії звернувся вчора до Генеральної Асамблеї ОД, пропонуючи відкликати резолюцію з 1946 року, на підставі якої урядові ген. Франка в Еспанії закрито доступ до ОД та її аґенцій. Болівію піддержують інші південно-американські республіки, що плянують запропонувати прийняття Еспанії до ОД.

ГЕНЕРАЛЬНИЙ АСАМБЛЕЇ О. Д. ПЕРЕДАНО МЕМОРІЯЛ У. Н. РАДИ

Париж, 22. вересня. (Повітряною поштою). — Представники У. Н. Ради передали сьогодні предсідникові Генеральної Асамблеї О. Д. меморіял в українській справі. Меморіял підписав голова Виконного Органу УНРади, проф. Ісаак Мазепа, колишній премієр уряду Української Народної Республіки (1919-1920). Точніші інформації будуть подані в наступних числах „Свободи".

БРИТАНІЯ ВДОВОЛЕНА СПІЛЬНОЮ ОБОРОНОЮ ЗАХ. ЕВРОПИ.

Лондон, 30. вересня. — Створення спільного оборонного комітету п'ятьох західно-европейських держав, що відповідає спільному генеральному штабові, та що рішено у висліді дводенних нарад міністрів оборони Британії, Франції, Бельгії, Голандії і Люксембурґу в Парижі два дні тому, викликало велике вдовілля в британських урядових і публичних колах. Договір та створення цього комітету тут оцінюється як епохальну подію в боротьбі західно-европейських країн проти комунізму, та вважається, що це не залишиться без впливу на дальший розвиток подій.

Дальші важливі вияснення в справі нового іміграційного закону

У зв'язку з проголошеними вже вифсненнями екзекутивного директора ЗУАДКомітету, д-ра В. Ґалана, щодо інтерпретації та можливостей використання нового іміграційного закону для спровадження якнайбільшої кількости українських скитальників з Европи, до ЗУАДКомітету та поодиноких українських інституцій і редакцій напливають різноманітні запити та прохання дальших вияснень. Для дальшого вияснення поодиноких справ редакція знову звернулася до д-ра Ґалана та одержала такі додаткові інформації:

1. Всі дотеперішні вияснення та розпорядження щодо використання нового іміграційного закону ще не є остаточні і вони можуть дальше змінятися і доповнюватися. Це виходить ясно вже хоч би з того, що урядова Комісія для Збіґців видала під цим оглядом тільки т. зв. „тимчасові постанови" ("TEMPORARY REGULATIONS"). Це, звичайно, допускає всілякі зміни та доповнення, але з того не виходить, що вони мусять бути.

2. Справа посвідчень про мешкання і працю (HOUSING AND EMPOYMENT REGISTRATION): Ці посвідчення є необхідні і без них ніхто не зможе приїхати з Европи до Америки, без огляду на те, чи йому раніше вислано афідевіт, чи ні. Проте, в останньому часі доходить до відома, що поодинокі особи повисилали ці посвідчення безпосередньо до Европи.

Це не правильно і тим вони тільки комплікують справу та припізнюють її полагодження, бо всі ці посвідчення повинні бути вислані через Комітети, або через Комісію у Вашинґтоні. Можливо, що деякі з посвідчень висланих безпосередньо до Европи, Іміґраційна Комісія визнає, але більше правдоподібно, що заверне назад. Якщо посвідчення (в трьох копіях) висилається через ЗУАДКомітет, він негайно дві копії пересилає до Комісії у Вашинґтоні, а одну своїй місії (адв. Р. Смукові) в Европі. Той вже на місці допильновує, щоби справа була відповідно полагоджена, а крім того мається можність подбати, щоби в цілости була використана українська квота, яка повинна виносити 40 до 45 тисяч. Теж не правильно поступають ті, що „на всякий випадок" виповнюють більшу кількість тих посвідчень та висилають рівночасно через різні Комітети.

Це справі нічого не допоможе, а тільки її комплікує і припізнює полагодження. Додаткові посвідчення краще використати для інших осіб. Дальша важлива справа — щоби на посвідченнях, виставлених не для своїх безпосередніх рідних, не доконче зазначувати особи, для яких вони призначені. Діло в тому, що часом особа, або сім'я, на ім'я якої вислано посвідчення, може через хворобу або з інших причин не підпадати під іміграційний закон і тоді посвідчення пропадає. Якщо на ньому не подасться її імені, тоді посвідчення можна б використати для інших. Тому найкраще ім'я та адресу особи, чи сім'ї, для яких виставляється посвідчення, подати до ЗУАДКомітету на сепаратній картці. ЗУАД Комітет гарантує, що посвідчення буде використане для названої особи, чи сім'ї, і тіль-

(Докінчення на стор. 4-тій).

В ПОНЕДІЛОК РАДА БЕЗПЕКИ РОЗГЛЯДАТИМЕ СОВЄТСЬКУ ЗАГРОЗУ ДЛЯ МИРУ

В ПЕРЕДАНИХ ГЕН. СЕКРЕТАРЕВІ О.Д. ЗАХІДНИХ НОТАХ ОБВИНУВАЧУЄТЬСЯ СОВЄТІВ В ПОРУШЕННІ ЧАРТЕРУ О.Д.

Париж, 30 вересня. В понеділок, дня 4 жовтня після полудня, Рада Безпеки розглядатиме внесене Злученими Державами, Великою Британією та Францією обвинувачення проти Советського Союзу за загрозу для світового миру і безпеки. Ідентичні ноти західних союзників в цій справі та у зв'язку з політичною крізою в Берліні передано генеральному секретареві О.Д., Триґве Лі, вчора після полудня. В нотах ще додатково видвигнено обвинувачення, що Советський Союз порушив 2-гу статтю чартеру О.Д., яка рекомендує всім членам О.Д. полагоджувати свої непорозуміння „мирними засобами і в такий спосіб, щоби міжнародний мир і безпека та справедливість не були загрожені". В дальшому в нотах наведено два розділи з нот західних союзників до советського уряду з минулої неділі, та стверджується, що советський уряд „незаконними засобами та залякуванням намагається всупереч своїм зобов'язанням досягнути такі політичні цілі, до яких він не має права і яких він не міг би досягнути мирними засобами". До західних нот додано теж листу виданих у зв'язку з Берлінською крізою документів та які вже виявлено в недавній декларації департаменту стейту у Вашинґтоні. В нотах до ОД західні союзники не покликуються на жодну окрему статтю 7-го розділу чартеру ОД, який уповноважнює до вжиття сили у випадку загрози або зломання миру та актів аґресії. Ноти підписали: за ЗДА — Ворен Р. Остин; за Британію — сер Александер Кедоґен та Александер Пароді за Францію. Розгляд нот відложено на три дні, бо того вимагає процедура ОД. Рівночасно з поінформованих джерел заявляють, що західні союзники будуть старатися, щоби провідну ролю в дебатах над цею справою перейняли малі держави і зокрема у зв'язку з цим називається бельгійського премієра Генрі Спаака. За дальшим розвитком цеї справи весь світ слідкує з великою увагою.

ДЕСЯТЬ РОКІВ ТОМУ...

Париж, 29 вересня. (АП) — В дипломатичних колах ООД звертають увагу на характерний збіг обставин: Дня 29 вересня 1938 року представники Британії, Франції, Італії та Німеччини підписали договір в Мюнхені „замирюючи" Гітлера тим, що віддали йому Чехословаччину та промощували тим самим шлях другій світовій війні. Десять років пізніше, 29 вересня 1948 року, Злучені Держави Америки, Велика Британія і Франція відкинули подібне „апісерство" зі Советами та передали справу політичної крізи в Берліні під Розгляд Ради Безпеки, як загрозу третьої світової війни.

МОСКВА НАТЯКАЄ, ЩО НЕ ВИСТУПИТЬ З О.Д.

Лондон, 30 вересня. (ЮП) — Московська радіовисильня передала вчора коментарі до нарад в Генеральній Асамблеї ОД, з яких виходило б, що Совєти не думають покидати цеї організації. В коментарах говорилося, мовляв „нема сумніву, що прогресивні сили не слухатимуть тих, що намаються співати похоронний марш Об'єднаним Націям" та що Советський Союз „йде в авангарді тих сил".

МАНУЇЛЬСЬКИЙ СКАЧЕ, ЯК КРЕМЛЬ КАЖЕ

Париж, 30 вересня. Загальні дебати Генеральної Асамблеї О.Д. закінчено вчора виступом Дмитра Мануїльського від імені підсоветської України. Мануїльський нав'язував до виступу Бевина проти Совєтів за загрозу миру, та говорив, що то західні союзники самі нарушили Потсдамський договір і тепер намагаються звалити вину на Совєтів. Він закидував Бевину, що той своєю промовою намагається творити „воєнну психозу" та збільшити напруження в ООД, звалював на західних союзників вину за провал нарад в справі міжнародної контролі атомової зброї та піддержував пропозиції Вишинського в справі роззброєння.

ЮГОСЛАВІЯ В О.Д. ПІДДЕРЖУЄ І РІВНОЧАСНО ОСТЕРІГАЄ МОСКВУ

Париж, 30 вересня. В найбільш невиразному положенню в ОД опинилася Югославія, з огляду на її останні непорозуміння та конфлікт з Москвою і Комінформом. Це проявилося теж у вчорашньому виступові югославського представника в Генеральній Асамлеї, міністра закордонних справ Едварда Карделджа. Він піддержував політику і становище Москви, але рівночасно, хоча й посередньо, остерігав Москву перед завеликою інтервенцією у внутрішніх справах поодиноких країн. Він твердив, що „збільшена закордонна інтервенція збільшує теж спротив поодиноких народів" і хоча це він зв'язав з Грецією, проте делегати одноголосно вважають, що це була власне „делікатна" осторога Москві у відношенні до Югославії.

СПРАВА АТОМОВОЇ ЗБРОЇ НА ПЕРШОМУ МІСЦІ НАРАД

Париж, 30 вересня. Найголовніший політичний комітет Генеральної Асамблеї ОД рішив вчора поставити справу атомової зброї на перше місце нарад. Совєти домагалися поставити на перше місце справу роззброєння, Америка і Британія пропонували справу Палестини, але Комітет прийняв та ухвалив більшістю голосів інший порядок. Справу Палестини відложено приблизно на один місяць, щоби мати можність основно простудіювати плян Бернадотта.

SVOBODA
UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorised July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Ситі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ПОДБАЙМО В ЖОВТНІ ТЕЖ І ПРО СВІЙ ЧАСОПИС!

„Свобода", народній часопис американських українців, появляється на цій землі вже від 1893 року. Одначе 56 років її існування не є в сучасних обставинах ніякою запорукою дальшого її існування. Навпаки, якраз тепер є поважні побоювання, що вона може зовсім перестати появлятись, особливо як щоденник.

Як знаємо, ще не так давно „Свобода" була одиноким українським щоденником, який був трибуною свобідної, української, демократичної думки не тільки на американських континентах, але в цілому світі. Те саме може знов повторитись, коли б розїхались українські скитальники з Німеччини по інших країнах і перестали появлятись ці українські газети, що є видавані на скитальщині. Згадуємо за цю можливість, щоб теж і нею звернути увагу нашого загалу на обовязокову потребу дальшого вдержування „Свободи".

„Свобода" переживає вже від довгих років постійну фінансову крізу. Правда, Український Народний Союз не дає цій газеті впасти, але його допомога має свої межі. Через те створилось таке положення, що хоч видатки на часопис, його адміністрацію, редагування та друк зведено до мінімума, проте годі таки звести кінці до купи.

Чому так є, назагал усі знаємо і розуміємо. Бо ж де є в Америці часопис, видаваний англійською мовою, щоб його передплата була нині та сама, яка була тому 28 років? Чи ж не побільшили передплати часописи різних етнічних груп? Американські часописи, що друкуються кожного дня в мільйонах примірників і які мають величезні доходи з оголошень, теж підносили останніми роками ціни за часопис уже кількома наворотами. Коли ці газети були змушені це зробити, то що ж тоді говорити про бідну українську пресу? Як може тоді існувати „Свобода" з такою належитістю за часопис, яка була невистачальна навіть тому 28 років, коли її ухвалювала тодішня конвенція У. Н. Союзу? Цього, як міг проіснувати наш часопис так довго навіть в таких обставинах, ніхто не зрозуміє, якщо не візьме під увагу посвяти тих, що його існування рятували, що давали йому свою працю, яка не була заплачена, або за яку плачено дуже мало. Та нині, які ощадности вже ми не робили б, дальшого фінансового тягару не видержимо. Тут треба вже допомоги, загалу.

Остання конвенція У. Н. Союзу добре розуміла положення „Свободи", як і передбачувала цілковиту фінансову крізу газети. Проте вона виходила зі заложення, що свідомий український загал, а в першу чергу загал Союзовців, теж це знає і розуміє, а тому не допустить до цього, щоб „Свобода" перестала виходити як щоденник. В такій вірі делегати заявились за те, щоби вести кожного року аж до наступної конвенції Союзу в місяці жовтні пресову кампанію „Свободи". Вони теж візвали кожного і кожну з нас добровільно доплачувати кожного року до цього, що ми повинні би платити за часопис у сьогоднішню пору, коли все подорожіло.

Пригадуючи це, хочемо ще з нашого боку чесно й щиро заявити, що ми докладали і далі докладаємо усіх зусиль, щоб вдержати „Свободу" як щоденник при житті та на висоті її завдань, оскільки це є можливе й в силі тих кількох людей, що в ній працюють, чи до неї дописують.

Тепер голос за нашим загалом, а в першу чергу за членами У. Н. Союзу, як тими, що повинні б положення „Свободи" найкраще відчувати, а її вартість якнайкраще розуміти.

Плян Маршала для Азії

Азія й загалом орієнтальні країни мусять дістати господарську допомогу з Америки, якщо вони мають бути поставлені на ноги до тієї міри, щоб могли вижививити більйон населення, яке там живе. Це гігантичне завдання заторкує уми рішальних чинників Америки.

Індія, Китай і Филипини дали початок до кампанії, щоби звернутися до Злучених Держав за фінансовою допомогою для створення такої господарки, щоб вона була вистарчальною для потреб населення. За згаданими країнами пішов Пакістан, Бурма, Індонезія, Індо-Китай, Гонґ-Конґ, Сінґапур, Сіям, Північне Борнео і сусідній Бруней. Потім ще Саравак, на острові Борнео, остров Цейлон і такі маляйські країни, як Джогор і Пенанґ. Пляни поступили вже настільки вперед, що Америка вислала свою комісію для студій відносин в Індії і для передбачення, які там є можливості. Коли все буде провірене, тоді згадані країни звернуться до Америки за допомоґою в сумі кількох більйонів долярів на такий лад, як це сталося в Европі під назвою Пляну Маршала. Тільки, що департамент стейту згори зазначує, що вже не буде змоги прохати конгрес за схвалення цеї великої суми, зате приватні підприємства, як треба надіятись, будуть готові взяти участь у тому ґігантичному проєкті.

Економічний плян розбудови Азії появився після цілої низки господарських нарад, започаткованих Обєднаними Державами і переведеними в Шангаю, в Баґуто на Филипинах і Утакаманд в Індії. Це були наради Економічної Комісії О. Д. для Азії й Далекого Сходу, а їх вислідом було створення Комітету Промислової Розбудови, який має виконати перші підготовчі роботи для складення Азійського Пляну Маршала. Країни, які беруть участь у підготовчій праці, дають комітетові всі потрібні інформації, а теж дорадчих експертів. У склад комітету ввійшов китайський хемічний інженер, филипинський економіст, гіндуський механічний і промисловий інженер, і транспортовий спеціяліст, назначений королівством Камбодія й Ляос в Індо-Китаю.

Вони мають за завдання скласти певний плян упромисловлення Далекого Сходу за виїмком Японії. Там живе разом половина населення світу в сумі понад більйон людей. Треба десять літ, щоб могти перемінити цей континент на країну, в якій продукція була б поплатною. Наперед треба построїти продукцію сталі й електричної сили; подвоїти видатність ткацьких і цементових підприємств, підвищити продукцію бавовни на четвертину, а продукцію вугілля на половину. Навіть, коли це буде осягнене, то ще й тоді ці країни будуть мати тільки незначну продукцію в порівнанні зі Злученими Державами.

Треба буде мабуть почати від відбудови залізниць хоч до такого стану, на якім вони находилися перед війною. За тим піде побудова звичайних шляхів для комунікації й постачання кораблів для визискання водних шляхів для транспорту. Впарі з тим мусить бути придуманий спосіб придбання штучних і природних навозів для піднесення хліборобства, а щойно за тим піде розвиток паперового промислу, виробу мила й рафінерій цукру. Будуть теж переводити пошукування за новими мінералами, як за земним олієм в Індії, на Филипинах і в Пакістані і за вуґіллем в Сараваку й Бурмі.

Успіх згаданих плянів залежний від того, чи азійські провідники цього руху будуть в спроможності спонукати місцевих і закордонних фінансістів вкласти великі капітали, заки ще почнеться продукція. Так, напр. чужинні інвестори мусять наперед мати готову цілу сітку банків для грошевих трансакцій. З цим іде реформа, а зглядно стабілізація валюти й запевнення нормального кредиту для інвестицій, а найважніше, треба придумати, як забезпечити інвесторів від пізнішого вивласнення різних побудов на користь держави. Треба постаратися за закордонні позички, приспособити техніків і досвідчених механіків, а теж мати під рукою достаточне число вправних робітників.

Ніхто зне знає, кільки більйонів гроша треба буде на введення в життя оцих плянів, одначе загально говорять, що капітали мусять бути призбирані до якоїсь висоти в тамошніх країнах, а щойно тоді решту дадуть американці. Знавці оцінюють, що з Америки треба буде дістати кілька більйонів долярів. Американські гроші будуть вперш у чергу ужиті на закуплення продукційних засобів і забезпечення технічних сил. Цей, так би мовити, „закладовий капітал", буде витрачений у великій мірі в самій Америці, бо тут є батьківщина великої продукції, а саме: машин, залізничого виряду, будівельних сталевих приладів і різних металевих виробів. В Японії можна буде теж закупити якусь частину подібних виробів а сирівців на інші вироби постачать у великій мірі самі країни, які придумують дістати для себе фінансову допомогу з Америки.

Питання, наскільки цей „Азійський Плян Маршала" вже підготований. Отже департамент стейту знає вже загальне запотребування згаданих на початку азійських країн. В імені Японії говорить тепер генерал МекАртур і від нього вже приїхав посол з запевненням, що Японія виконає свою частину плянів, щоб показати Европі, що крім неї ще інші частини світу вміють наладнати свої відносини. Азійські промисловці передумують над наладнанням грошевого обороту при допомозі банків і забезпечення домашнього капіталу, а високі урядовці випрацьовують плян, як винагородити приватних підприємців на випадок, коли б так держави схотіли колись вивласнити приватні підприємства з огляду на їхню велетенську економічну силу й вплив на політику держави.

STATEMENT OF THE OWNERSHIP, MANAGEMENT, CIRCULATION, ETC., REQUIRED BY THE ACTS OF CONGRESS OF AUGUST 24, 1912, AND MARCH 3, 1933

Of Svoboda (Liberty), published daily, except Sunday and holidays at Jersey City, New Jersey, for October 1, 1948.

State of New Jersey, County of Hudson.

Before me, a Notary Public in and for the State and county aforesaid, personally appeared Nicholas Muraszko, who, having been duly sworn according to law, deposes and says that he is the Business Manager of the Svoboda (Liberty) and that the following is, to the best of his knowledge and belief, a true statement of the ownership, management and the circulation, etc., of the aforesaid publication for the date shown in the above caption, required by the Act of August 24, 1912, as amended by the Act of March 3, 1933, embodied in section 537, Postal Laws and Regulations, printed on the reverse of this form, to wit:

1. That the names and addresses of the publisher, editor, managing editor, and business managers are: Publisher: Ukrainian National Association, Inc. (A fraternal), 83 Grand St., Jersey City, N. J.

This newspaper is published by the Ukrainian National Association, Inc., a fraternal organization, duly incorporated under the laws of the State of New Jersey, under the supervision of the Supreme Executive Committee, whose names and addresses are as follows:

Nicholas Muraszko, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Dmytro Halychyn, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Roman Slobodian, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Gregory Herman, 80 W. Jackson St., Wilkes-Barre, Pa.
Maria Malevich, 344 Becks Run Road, Pittsburgh, Pa.
Nicholas Muraszko, Business Manager, 83 Grand St., Jersey City, N. J.

2. That the owner is: Ukrainian National Association, Inc. (a fraternal organization) (no stockholders), 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

3. That the known bondholders, mortgagees, and other security holders owning or holding 1 per cent or more of total amount of bonds, mortgages, or other securities are: None.

4. That the two paragraphs next above, giving the names of the owners, stockholders, and security holders, if any, contain not only the list of stockholders and security holders as they appear upon the books of the company but also, in cases where the stockholder or security holder appears upon the books of the company as trustee or in any other fiduciary relation, the name of the person or corporation for whom such trustee is acting, is given; also that the said two paragraphs contain statements embracing affiant's full knowledge and belief as to the circumstances and conditions under which stockholders and security holders who do not appear upon the books of the company as trustees, hold stock and securities in a capacity other than that of bona fide owner; and this affiant has no reason to believe that any other person, association, or corporation has any interest direct or indirect in the said stock, bonds, or other securities than as so stated by him.

5. That the average number of copies of each issue of this publication sold or distributed, through the mails or otherwise, to paid subscribers during the twelve months preceding the date shown above is ---------- 13,000

NICHOLAS MURASZKO, business manager.

Sworn to and scubscribed before me this 13th day of Setember, 1948.

WALTY STASIG, Notary Public

(Seal) (My commission expires May 26, 1949)

У. Н. Рада в перспективі міжнародної крізи

Навряд, чи є сьогодні людина, яка інтересувалася б суспільним життям і не здавала собі справи з цілої грози теперішнього політичного положення. Бельгійський премієр Пол Ґенрі Спаак, забираючи кілька днів тому слово на сесії Генеральної Асамблеї О. О. Д., не без причини заявив, що найбільшою турботою сучасної людини є „вільність від страху", очевидно від страху нової воєнної хуртовини. А британська преса та взагалі публична опінія дають найбільше признання своєму міністрові закордонних справ Бевину, що він в своєму виступі на тій самій міжнародній трибуні „назвав речі по імені", та, говорячи про можливість „чорної фурії" атомової війни, розвіяв ці злудні надії на можливість будьякого порозуміння на довшу мету зі Советським Союзом. Бевин підкреслив виразно і недвозначно, що Британія готова і хоче співпрацювати з тими, що хочуть співпрацювати з нею, та що вона довіряє тим, які мають довіря до неї. Це може послужити теж загальною характеристикою західно-советських стосунків і воно рівночасно згори перерішує можливість полагодження теперішнього міжнародного конфлікту, без сумніву найглибшого в своїх основах і найбільш далекосяглого в своїх наслідках. Тут ще единою проблемою, виходило б, залишається час. Бо не треба бути ані великим політиком, ані бавитися в пророка, щоби дати собі відповідь на сьогодні більше, ніж будьколи раніше фатальне запитання: „камо грядеш, світе?"

У цему грізному міжнародному мряковинні у нас в Америці ще є найменше причин до тривоги. Ми знаємо нашу силу і ми знаємо теж, що наш уряд робитиме тільки те, що йому доручить нарід та чого вимагають інтереси, свобода та добро Америки. Ми знаємо теж, що за американським становищем в теперішній крізі стоїть не тільки американський нарід, але й всі інші свободолюбні народи. Незаперечним фактом є теж, що й поза самою залізною завісою всі поневолені кремлівською клікою народи звязують з Америкою свої єдині надії.

Проте, наша власна безпека і певність не можуть змінити цеї загальної тривоги про долю цілого людства, якщоб згадана Бевином „чорна фурія" атомової війни справді мала одного дня пронестися над вже і без того зруйнованим світом та згорьованим людством. І тут наша думка силою факту зупиняється насамперед над Україною та українським народом.

Україна була головним побоєвищем вже двох світових воєн і в них вона зазнала найбільше руйнацій та принесла найбільші жертви, хоча не за її інтереси ці війни велися. Після цих двох воєн Україна за всі свої жертви і терпіння одержувала тільки ще більшу неволю та ще більші терпіння. Поминаючи всі зовнішні причини цего, їх не можна не добачувати теж серед самих українців та в їхній поведінці і в їхньому кожночасному становищі. Тому теж загроза нової „чорної фурії" тривогою сповнює кожну українську душу головно під цим оглядом. Своєї долі кажуть — конем не обїдеш і Україна та український нарід в теперішньому своєму положенні не мають ані сили, ані можности впливати рішально на розвиток подій. І це тим більше заставляє подумати про українську долю на випадок, якщоб з теперішніх політичних хмар справді зірвалася нова воєнна громовиця. Чи нарід український цим разом потрапив би вже витягнути відповідну і правильну науку з історії та чи виявив би досить політичного розуму і сприту, щоби цим разом трагічна історія України не повторилася?

Власне в цих міркуваннях думка зупиняється на створеній недавно всіми важливішими українськими політичними партіями на вигнанні в західній Европі Українській Національній Раді.

Створення цеї вільної української репрезентації було без сумніву великим тріюмфом української політичної думки та політичної зрілости. Створення цеї Ради було для українців чи не єдиним світлом в їх теперішній подвійній темряві, власній і міжнародній. Ентузіязм, з якою цей факт був прийнятий українським загалом, переконує про політичну зрілість не тільки провідних одиниць, але й широких мас. Що більше, тут не було б великим риском навіть твердження, що У. Н. Рада й повстала власне під напором загальної української опінії та що до цеї Ради запровадила поодинокі групи і партії власне ця публична опінія.

Говорячи про УНРаду та її президію і виконний орган, маємо на думці насамперед саму конвенцію такого спільного і єдиного українського представництва. Бо це й найголовніше. Одне, чи друге недомагання у формі чи в персональному складі цеї репрезентації, це справи другорядні і аж ніяк не рішальні, бо їх теж кожночасно можна поліпшити, чи змінити і більше достосувати до кожночасних потреб. Важливе є закріпити ідейні основи цего представництва та його демократичні форми і чітко визначити не

(Докінчення на стор. 3-тій)

З. Левинський.

ДУХОВІСТЬ ДРАГОМАНОВА

5)

Зроблено донос міністрові, що Драгоманів належить до „партії українофілів". Ця перша сутичка Драгоманова з урядом обійшлась для нього щасливо, але Драгоманова, каже Маяковський, штовхнула рішуче до українства.

Він береться за етнографічний матеріял, лаштує збірники українських історичних пісень, які виходять трохи згодом за його та проф. Антоновича редакцією, читає в студентському гуртку реферат про „становище жінки в українській народній сем'ї". Увагу його вперше притягає Галичина.

1869 р. Драгоманів оборонив свою маґістерську дисертацію „Вопрос об историческом значенін римской имперіи и Тацит", в якій між іншим дає філософське обґрунтування свого прогресивного світогляду. А в осени 1870 р. виїхав він у наукову закордонну командировку на два роки, з якої повернувся тільки в 1873 році.

Побут Драгоманова за кордоном мав на нього з деякого погляду чималий вплив. Три роки перебування Драгоманова за кордоном та про дальші часи його життя й діяльности маємо дві солідні праці, М. Грушевського — „Український женевський гурток" і „Місія Драгоманова", що є доповненням першої. Для нас особливо важлива остання праця, поміщена в „Україні" (1926, кн. 2-3, ст. 1-19), у якій автор констатує важливі моменти у формуванні духовости Драгоманова.

Драгоманів, каже М. Грушевський, виїхав за кордон „членом київського наукового гурту, переповнений до краю його культурно-науковими плянами, поруч яких його інтереси до політичного й культурного життя Европи були більш загально людським інтересом культурної людини". Драгоманів, підкреслив автор праці, стояв тоді „на старій культурницькій позиції (ст. 4-5), на якій стояла київська „Громада".

Про це пророчисто говорить лист Драгоманова до М. Бучинського, в якому між іншим пише йому:

„Основне діло наше, то є мужицьке, зроблесо вже в 1861-64 боках. Драгоманів, каже М. Грушевський, вважає рухову силу ліберальних починів 1862 тих рр. ще непережитою: заложені початки соціяльно-політичних реформ мусітимуть продовжуватись силою традицій. А головне наше діло культурне і літературне. Думаю, що пока ми не виробимо собі лексикону і граматики, не видамо памятників нашої мови з XI. віку до пісень, не напишемо історії свого народу і бібліотеки народніх наук, — доти мусимо сидіти, посипавши попелом голову, у політику не лізти і проклямацій не писати". („Переписка М. Драгоманова з М. Бучинським", ст. 261-2).

Останні слова Драгоманова є його відгуки на видавничі пляни української соціялістичної літератури Сергія Подолинського, про що сповіщали його з Цюриху в 1873 р.

Однак зустріч Драгоманова весною 1873 р. із Миколою Зібером, молодим його товаришем по університеті та приятелем, у Цюриху, а потім літом цього ж року „з молодшим представником київської української молоді, Сергієм Подолинським, та взагалі ввесь пробуток його в Цюриху спільно з Зібером і Подолинським уже перед самим поворотом його до Києва отверезують Драгоманова з його культурницької позиції в українському питанні (ст. 5).

Які ж настрої були тоді в Цюриху серед російської кольонії, що втягали у свою орбіту так сильно Подолинського?

Загально російський революційний рух у тому часі був ще дуже мало скристалізований. В Цюриху поборювали себе дві народницькі течії: Лаврова, автора книжки „Историческія письма", в якій він кокетував із марксизмом та пропаґував гасло „відплачувати довг народові" та Бакуніна, ідеолога російського анархізму, який проповідував безпосередню розправу з царатом при помочі терору.

Подолинський був співробітником Лаврова та стояв до нього дуже близько.

Драгоманів приїхав до Цюриху саме в переддень виходу першої книжки „Впереду" Лаврова, який фінансував Подолинський і якого був він найближчим співробітником Майже рівночасно з „Впередом" вийшла програмова праця Бакуніна „Гусударственность й анархія".

Суперечки, які виникли в російській колонії між прихильниками обох течій, стали з появою цих двох книжок дуже гарячі.

У своїй пізнішій автобіографії Драгоманів так характеризує своє становище супроти обох напрямків: „Мені здавалось, що обі програми ще передчасні для Росії, у котрій навіть соціялістам треба найперше добиватись політичної волі. Само собою розуміється, що мої ідеї найдено було в Цюриху відсталими".

ДОПОМОЖІТЬ „СВОБОДІ" ДОПОМАГАТИ ВАМ!

ЖОВТЕНЬ — місяць добровільних доплат до передплати „Свободи". Виконайте ваш обов'язок і вишліть негайно вашу добровільну доплату до передплати „Свободи", щоб вона могла виконувати обов'язки своєї відданої служби народові, громаді і вам самим.

Аплікації на стале перебування ДП, які тут перебувають тимчасово подати негайно

Генеральний прокуратор, Том Кларк, затвердив правила, на основі яких певні переміщені особи (ДП), які легально прибули сюди на тимчасове перебування, можуть клопотати перед Іміграційним та Натуралізаційним Бюром про заміну свого правного, тимчасового становища на стале. Це є одна з постанов нового закону про ДП, що увійшов в силу 25-го червня 1948 р. Згідно з тим законом, до 15,000 чужинців можуть змінити тимчасове перебування на становище сталих імігрантів, наколи можуть задовольнити такі умови: 1) вони приїхали легально до Злучених Держав по 1-го квітня 1948 року як не-імігранти (державні урядовці, відвідувачі, чужинці, які опинились тут їдучи до іншої країни, моряки торговельного флоту, купці, урядовці міжнародних організацій чи студенти); 2) мусіли залишити країну народження, чи державної приналежности, чи останнього перебування внаслідок подій, викликаних Другою Світовою Війною; 3) не можуть вертатись ні до одної з тих країн зі страху перед переслідуванням зогляду на расу, релігію чи політичні переконання; 4) мусять відповідате вимогам іміграційного закону.

Апліканти мають виповнити нову форму 1-500 — (Application by Displaced Person Residing in the United States to Adjust Immigration Status".) Від 15-го вересня ці форми видають всі місцеві відділи Іміграційного та натуралізаційного Бюра. Можна дістати чи то особисто, чи листовно в будь-якому відділі Іміграційного та Натуралізаційного Бюра.

Виповнити треба в двох примірниках і післати просто до комішенера іміграції й натуралізації: Commissioner of Immigration and Naturalization, Temporary Federal Office Building X, 19th and East Capitol Street, N. E., Washington 25, D. C.

Аплікації по одержанні будуть датовані і номеровані відповідно до поштової печатки на кувертах. Але для того, щоби дати всім однакову можливість дістати і виповнити аплікації, генеральний прокуратор видав розпорядження, аби аплікації вислані до 1-го жовтня датувати днем 1-го жовтня.

Аплікант дістане розписку з номером його аплікації. Правдоподібно надіслані аплікації будуть розглядатися відповідно до номерів, тому ліпше вислати аплікації не пізніше 1. жовтня, або ще скорше. Це важна справа зогляду на те, що не більше як 15,000 переміщених осіб зможуть дістати становище сталих імігрантів згідно з новим законом. Ще не відомо скільки таких осіб, що хотіли би перемінити своє тимчасове перебування на стале, але їх може бути поверх 15,000, що означено законом.

Для кожної особи треба виповнити окрему аплікацію і окремо вислати. Для кожної дитини, віком менше 14 літ, аплікацію мають виповнити батьки або опікуни. За аплікації не вимагається оплати.

Приватні організації, що займаються іміграційними та натуралізаційними справами, вже є готові з найближчого до нього відділу Іміграційного та Натуралізаційного Бюра про те, коли має зявитися на переслухання і які документи має подати.

Іміграційне та Натуралізаційне Бюро буде розглядати аплікації, переводити дослідження й переслухання та подасть до конгресу справи тих аплікантів, які відповідають вимогам закону. Наколи протягом тої сесії конгресу, коли подано справу, або до кінця слідуючої сесії, Конгрес затвердить прохання апліканта на зміну тимчасового становища на стале, іміграційний уряд буде про це повідомлений і зробить потрібні кроки, аби ту особу записати в списках сталих імігрантів.

Оскільки конгрес не ухвалив грошей на перведення цих справ, і оскільки вони мають переходити через Конгрес, остаточне рішення в деяких справах може бути аж за два роки.

Загальна Рада.

(Ця інформація щойно наспіла. — Ред.).

ІРИНА АРТИМ

ПРОЩАННЯ

ЗБІРКА ОПОВІДАНЬ
в кольоровій окладинці
Сторін 100. Ціна 35 ц.
Замовлення слати до:
"SVOBODA"
P. O. BOX 346,
JERSEY CITY 3, N. J.

ЗВЕРНЕННЯ ДО ЧИТАЧІВ „СВОБОДИ"

У зв'язку з ухваленою конвенцією У. Н Союзу кожнорічною одномісячною кампанією за добровільну доплату до передплати „Свободи", її Адміністрація в останніх днях звернулася до всіх читачів-членів У. Н. Союзу таким окремим листом:

Дорогі Читачі „Свободи";
Шановні Члени У. Н. Союзу;

Згідно з ухвалою конвенції Українського Народного Союзу з 1946 року, оце вже втретє звертаємося до Вас з пригадкою про додаткову річну доплату до передплати „Свободи".

Ви знаєте в чому діло. За „Свободу" члени У. Н. Союзу платять сьогодні 30 центів місячно а не-члени по $7 річно, як платили тому десять і двадцять років... За той час кошта видавання „Свободи" кількакратно збільшилися. Це, що Ви сьогодні за неї платите, вистачає приблизно на те, щоби оплатити папір і поштову пересилку, а чим заплатити друкарню, робітника, кореспондентів і безліч всіляких інших видатків, зв'язаних з видаванням щоденника?

В цих загальних труднощах були змушені піднести висоту передплати навіть найбільші американські щоденники. Чужомовним виданням і це не допомогло та багато з них, або цілком перестали появлятися, або на половину зменшити свій об'єм і появу.

„Свобода", натомісць, не зважаючи на всі ці трудноці і браки, не тільки не зменшується, але минулого року вона знову почала виходити з понеділковим числом, якого в часі війни не видавано, та постійно поліпшує свою форму і збагачує свій зміст. Вона робить це виключно з почуття великої відповідальности та свідомости своєї вартости і значення для українців взагалі, а для американських українців зокрема. Во „Свобода" — це сьогодні єдина вільна, демократична українська трибуна, яка може повністю та без застережень стояти на сторожі української справи. Це „Свобода" кожного дня приносить Вам у хату всі новості зі світу. Це „Свобода" безупину відбиває всі ворожі атаки на українців та стоїть на сторожі доброго українського імені. Це „Свобода" голосить на весь світ правду про Україну, про її змагання до волі та про її боротьбу проти всіх тоталітарних ворогів людства. Це „Свобода" з найбільшою точністю та з великим вкладом труду і коштів реєструє всі прояви українського життя в цілому світі, стаючи джерелом цих інформацій і для інших українських газет. „Свобода" є сьогодні символом і гордістю всіх українців, що на волі, та надією тих, що в неволі. Вдержати та постійно збільшувати і поліпшувати цей великий скарб, який українцям залишився — вільну українську трибуну вільного українського слова, вдержати „Свободу", є священним обов'язком кожного українця.

Конвенція УНСоюзу в 1946 році, залишаючи обов'язкову оплату за „Свободу" в дотеперішній висоті, уповноважнила Екзекутиву УНСоюзу кожного року звертатися до членів Союзу та до передплатників „Свободи" за доплатою до передплати, залишаючи її висоту добрій волі кожного читача, що, проте, не повинна бути менша двох долярів. Віримо, що Ви виконаєте Ваш обов'язок у відношенні до „Свободи", як „Свобода" виконує свій обов'язок у відношенні до своїх читачів та свого народу. Допоможіть „Свободі" допомогти Вам та українській справі на вільній американській землі.

Адміністрація „Свободи".

До листа додано короткий формуляр, на якому кожний член У. Н. Союзу і читач „Свободи" повинен виписати своє ім'я і прізвище та число свого відділу і висоту своєї доплати та жертви і разом з жертвою переслати негайно в долученій до листа заадресованій і оплаченій конверті назад до Адміністрації „Свободи". Тільки широкий та щирий відгук читачів допоможе вдержати і ще постійно поліпшувати цю справді незалежну та вільну трибуну вільного українського слова. Редакція „Свободи" від себе звертається з проханням, щоби кожний, хто висилатиме свою доплату і пожертву висловив рівночасно свої завваги та побажання щодо змісту і редаґування щоденника. Все це буде взяте до уваги та допоможе Редакції ще більше достосуватися до вимог і побажань читачів і тим самим надати газеті ще ширшого громадського характеру.

НА ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ"

Жертви, надіслані на цю ціль, як теж добровільну доплату до передплати „Свободи", потверджуємо з подякою проголошенням в цій рубриці.

Ліста: число 1.

Головний уряд У. Н. Союзу:

	Жертва-доплата:
Микола Мурашко	$10.00
Григорій Герман	10.00
Марія Малевич	10.00
Дмитро Галичин	10.00
Роман Слободян	10.00
Дмитро Капітула	10.00
Володимир Гірняк	10.00
Д-р Амвросій Т. Кібзей	10.00
Іван В. Іванчук	10.00
Степан Куропась	10.00
Павло Дуда	10.00
Стефан Слободян	10.00
Іван Романишин	10.00
Тарас Шпікула	10.00
Володимир Дідик	10.00
Ґеновефа Зепко	10.00
Микола Давискиба	10.00
Іван Конольський	10.00
Дмитро Шмагала	10.00
Олена Штогрин	10.00
Петро Кучма	10.00

ВІДПРАВЛЯЮТЬ З УРЯДУ ЗА САМУ СИМПАТІЮ ДО КОМУНІСТІВ

Вашингтон. — Прихильність до комуністів є вистарчальною причиною до втрати становища в Федеральній Агенції Безпеки, як це виявив адміністратор цеї агенції Оскар Е. Ювинґ. Він заявив це перед сенатською комісією, яка веде слідство над колишнім комісарем освіти, Джаном Стюдебейкером для провірки його лояльности.

У. Н. Рада в перспективі міжнародної крізи

(Докінчення зі стор. 2-гої).

тільки його кінцеву ціль, але й, так сказати, б,програму на щодень. Власне, про цю „програму на щодень" тут і йдеться.

Настільки нам відомо, УНРада та її виконний орган не закінчилися на врочистій сесії та на деклярації. Навпаки, вже чимало познак, що це представництво береться за довірену йому працю як на внутрішньому, так і на зовнішньому секторах з великою серіозністю та основно і з великим почуттям відповідальности. Сьогодні ще замала перспектива часу, радше, її ще взагалі не має, як і не має конкретних фактів та досягнень, щоби по них можна вже було оцінювати саму Раду та її значення і можливості для української справи в перспективі теперішньої політичної крізи в світі. Але, трактуючи справу прінціпово, є всі підстави твердити, що УНРада може відіграти рішальну ролю в повставленні української справи в міжнародній площині та в її розв'язці як під внутрішнім українським, так і зовнішним міжнародним оглядом. Спробуймо коротко проаналізувати ці можливості.

Не зважаючи на ще деякі побажання і застереження з боку поодиноких людей і груп, УНРада під внутрішньо-українським оглядом має без сумніву великий авторітет та безсумнівну піддержку українського загалу. Розбита партійним розгардіяшом українська думка має тепер авторитетну точку зачіпу, поступово кристалізується та згуртовується навколо цеї репрезентації, що силою факту є найкращою дотеперішньою українською міжпартійною сентезою. Така концепція українського центрального представництва є першою передумовою координації українських сил в усіх обставинах і якщо її пощастить закріпити й якщо вона ще більше пошириться, це врятувало б Україну від того внутрішнього розгардіяшу, внутрішньої боротьби та безголов'я, що були головною внутрішньо-українською причиною дотеперішніх неуспіхів та нещасть.

Як іде про значення УНРади в українській закордонній політиці, воно не менш рішальне, як внутрішнє. Першусього, створення УНРади не тільки розв'язує найпекучішу досі проблему, що „нема з ким говорити", але рівночасно ліквідує, чи може зліквідувати той страшний хаос і розгардіяш, що наносив досі стільки шкоди українські справі і в тій ділянці української політики. Бо творилися щораз нові групи, а то й поодинокі особи вважали себе „покликаними" говорити в „імені українського народу" і кожний говорив по свому, зводячи українську справу до особистих торгів та взагалі відбираючи їй серіозність. Брак одного центрального представництва був рівночасно доказом політичної незрілости народу, як теж насував всілякі можливості несовісного використовування української справи для неукраїнських інтересів. В перспективі дальших тенденцій та можливостей розвитку теперішньої міжнародної крізи, створення УНРади і під цим оглядом може мати спасенне значення.

В усіх випадках ми підкреслюємо власне можливості У. Н. Ради для української справи в її внутрішній і зовнішній ділянках, бо здаємо собі справу, що сам факт створення та існування УНРади цих усіх можливостей аж ніяк не перерішують. Це залежатиме насамперед і в однаковій мірі, як від самої УНРади, так і цілого українського загалу, від їх становища та їх поступування. В одному і другому випадку є багато добрих познак і проявів, що дозволяють на найкращі надії. Але є теж цілий ряд дрібничковости і пересудів, що наказують сторожкість та увагу, бо не бракує теж і цілком виразної злої волі, змішаної з глупотою та підлитих всілякою фразеологією про патріотизм, громадську відповідальність і т. п. Проте, це тільки поодинокі і відривні явища, що можуть загальній справі пошкодити, але не можуть її перерішити.

Наостанці не від речі буде згадати ще кількома словами про ролю і становище американських українців в цій справі. Наше становище в цій справі було вияснене в редакційній статті в числі з 31. липня, безпосередньо після створення УНРади. Там сказано, що „становище американських українців до УНРади диктується становищем цілого американського народу та його змагання до забезпечення всім народам світу, отже й українському, всіх демократичних вольностей, національних прав та справедливого миру", додаючи, що „під цим кутом У. Н. Рада може розраховувати на всю можливу тільки нашу піддержку", що буде американською піддержкою.

Не можна поминути мовчанкою, що в останньому теж на американському терені піднесено деякі відривні голоси з всілякими, нічим не виправданими застереженнями до У. Н. Ради, її несуттєвою критикою та цілим рядом менторських поучень. Ясно, у нас — „фрі контрі", кожному вільно мати свою думку і її на свій лад висловлювати. Проте, ця думка залишається тільки думкою одиниці, чи одиниць, якого б „авторитету" їй і не пробувано надавати. Натомість незаперечним фактом є, що американсько - український загал та його центральні представництва привітали факт створення УНРади з великою полекшою, подиктованою завжди однаково сильною, хоч і посередньою турботою про долю свого „Старого Краю" та українського народу, як і міркуваннями про ролю, яку цей нарід об'єднаний і зі своїм репрезентативним та авторитетним представництвом може відіграти в змаганнях Америки до встановлення тривкого і справедливого миру в світі та для кінцевої і остаточної перемоги демократичних ідеалів.

A FINE UKRAINIAN PRESENT
PROF. MANNING'S
Excellent Book
TARAS SHEVCHENKO,
Poet of Ukraine
Price $2.50
"SVOBODA"
P. O. BOX 346,
JERSEY CITY 3, N. J.

ВЕЛИКИЙ ЧАС ВИМАГАЄ ВІД ОДИНИЦЬ І ВІД ГРОМАДЯНСТВА ВЕЛИКИХ ДІЛ!
Під теперішню пору українська спільнота в Америці мусить негайно приступити до акції

за переселення і розселення українських емігрантів НА СКИТАЛЬЩИНІ ТА ПРИДБАННЯ ВІДПОВІДНИХ ФОНДІВ

У цій важливій справі відбудеться старанням
ЗЛУЧЕНОГО УКРАЇНСЬКОГО АМЕРИКАНСЬКОГО ДОПОМОГОВОГО КОМІТЕТУ
ціла низка масових віч, на які закликається усе громадянство.

ПЕРШИМ ВІЧЕМ У ЦІЙ СПРАВІ БУДЕ

МАСОВЕ ВІЧЕ У ФИЛАДЕЛФІЇ

в неділю, 3-го жовтня в год. 3. зполудня

В ЗАЛІ ДОМУ УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКИХ ГОРОЖАН
847 NORTH FRANKLIN STREET, PHILADELPHIA, PA.

На ньому будуть подані всі пояснення нового іміграційного закону і практичні вказівки, як причинитися до переселення й розселення українських емігрантів з Европи. Будуть референти з ЗУАДКомітету і Українського Переселенчого Осередка.

Громадяни! Ваша численна участь є необхідна!

УВАГА! НЮАРК, Н. ДЖ., І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА
ПРИ ЦЕРКВІ СВ. ВОЗНЕСЕННЯ, 675 SO. 19th ST., NEWARK, N. J.

:——::——: святкуватиме :——::——:

30-ЛІТНИЙ ЮВІЛЕЙ СВОЙОГО ІСНУВАННЯ
В НЕДІЛЮ, 3. ЖОВТНЯ (OCTOBER 3, 1948)

В ТАКОМУ ПОРЯДКУ:

В СУБОТУ, 2. ЖОВТНЯ, у 8. год. вечером, відправиться **в церкві Литія, проповідь, відтак сповідь.**

В НЕДІЛЮ, 3. ЖОВТНЯ, у 9. год. рано читана Сл. Божа й проповідь виголос. **місц. свящ. Всеч. о. Дм. Савка.**

В 11. год. рано розпічнеться **Архієрейська Сл. Божа,** яку відслужить **Високопреосвящений о. Іоан Теодорович** в асисті сусідних Священиків. В часі Сл. Божої виголошена буде **архієрейська проповідь.**

В 2. год. попол. розпічнеться **Спільний Святочний Обід (Бенкет),** на якому буде виголошений (вкоротці) історичний перегляд змагань української прав. громади в Нюарку, а також будуть виголошені короткі промови, привіти та зложення дарів.

У 5. год. попол. започаткується **Святочний Концерт.** По зложенні привіту приявним гостям, предс. громади **п. Як. Шишківським** місцевий церк. хор **„Бандурист"** під дір. свойого уч. **Я. Букати,** виконає ряд **хоральних точок,** які будуть переплітані **солями, терцетами, деклямаціями та промовами.**

Святочну промову виголосить **Високопреосвящений о. Іоан Теодорович.**

По закінченні концерту розпічнеться
ЗАБАВА З ТАНЦЯМИ (БАЛЬ)
на якому буде грати добірна орхестра.

Запрошення: До ласкавої участи в цьому нашому торжестві щиро запрошуємо як місцевих так і дооколичних громадян. Просимо прибути та своєю приявністю звеличити святочну радісну днину. З осібна приємно нам запросити прибувших в Америку українців, бувших скитальців. Прибудьте до нас на наше Ювілейне Свято та разом з нами радійте по причині наших церковно-народніх організаційних здобутків.

Парохіяльний Уряд.

ВЕЛИКА СТРАТА

(Надіслане з Бразилії).

Про поляків кажуть, що мають розсудок аж по шкоді. Сумніваюся, чи так є, а на доказ подам дуже характерний випадок з бразилійського життя, де поляки причинилися до великих страт.

Звиш трьох літ був я організатором хліборобських кооператив у трьох полудневих стейтах Бразилії і то з рамени міністерсдва хліборобства. Як такого закликали мене поляки на великій колонії Круз Машадо, на лінії, що зветься Ріо до Бенго, щоби я організував їм хліборобську кооперативу і то при польській школі... У тій школі учив молодий і симпатичний бразилянин польського походження; але вчив виключно в польській мові (чого я зовсім не знав, бо ми з ним цілий час розмовляли по португальськи).

Коли я приїхав, то побачив, що перед школою на траві бавились, качаючись школярі, до яких я і звернувся по португальски: „Бом дія, рапасіяда" (Добрий день, хлопці). „Не розумєм!" — була ворожа відповідь і то в такім тоні' мов би я їх образив моїм поздоровленням. Питаю далі, — ще більше ворожа була відповідь.

Я більше не намагався „пробити лід" тієї ворожости, але коли вночі зійшлися батьки, я їм вияснив, яку кривду вони чинять своїм дітям, коли недопускають, щоби ті діти знали мову цеї країни, де вродилися і де мають боротися за існування. „Кожному з ваших дітей, коли воно відійде півкільометра від школи, можуть цвіркати до очей такою відомою фразою, як „поляко бурро", себто „поляк осел', тільки через те„ що „ваша дитина не зможе розмовитися з людьми цієї країни, де вони породились". Так доводив я колоністам і вони признали мені рацію. І тільки? Ні. Зогляду на те, що школу оплачувало товариство, вони вислали до осідку колонії цілу делеґацію, яка просила в головачів товариства, щоби дозволили учити португальської мови. Такого дозволу вони не дістали. Зате я одержав запрошення на „приятельську" розмову до того товариства.

Коли я туди зайшов, то мене чекали такі поляки: лікар, учитель, ксьондз і ще два осібняки, які за час нашої дискусії тільки прислухувались. Чотири годині, не встаючи з крісел, ми дебатували над тим, чи потрібно дітям, уродженим у Бразилії, знати мову цієї держави! Я доказував, що треба, а мої три опоненти — що то зайва річ: поляк тут так же добре боже розмовитись по-польськи, як і в самій Польщі.

А треба знати, що я доказував не тому, що був урядовцем, а через те, що був свято переконаний у потребі того знання. Своє переконання я переводив у життя тим, що по 42 днях, як прибув до Бразилії, відкрив першу українську школу на українській колонії з обовязковою португальською мовою, яку вже добре знав. І не тільки ту школу я так поставив: пізніше організував по українських колоніях кілька шкіл, а у всіх португальська мова, себто державна мова Бразилії, була обовязкова. І коли прийшла в Бразилії обовязкова служба для всіх, хто в Бразилії вродився, то і батьки і діти мені дякували за науку мови, яку я їм вщепив з дитячих літ.

Чим же скінчилася уся та історія? Для мене скінчилася досить трагічно: польські інтелігенти, як мені оповідали прихильні до мене поляки, вислали до губернатора спеціяльну делеґацію з доносом, що я ширю по колоніях комунізм. А губернатор (до речі — мій добрий знайомий), не питаючись мене, скільки в тім правди, післав до міністерства, щоби мене звільнили з посади. (Йому певно й не снилося, що мої батьки під большевиками померли з голоду; померла і одна сестра, а решта сімї зникла, як під воду!

Отже, якраз на мої іменини я одержав телеграму з Ріо, в якій мене повідомлялося, що за браком засобів (?) мене усувають із посади. Я лишився з родиною без усяких засобів до життя!

Далі та історія робиться цілком фантастичною. Документальних доказів я на неї не маю, але цікаво переповісти, які чутки ходили по колоніях і як мені оповідали колоністи різних націй. Ніби було так:

Якомусь „мудрцеві" в Европі прийшло до голови, що три полудневі стейти Бразилії — Ріо Ґранде до Сул, Санта Катарину й Парану можна буде відірвати від матірного пня, а з першого зробити італійську колонію, з другого — німецьку, а з Парани — польську. Основувались ті дикі претенсії на тім, що в першім є багато італійців й їх нащадків, у другім — таке саме з німцями, а в третім — з поляками. Щоби перевірити, чи є якась можливість, аби приступити до тієї фантастичної операції — ніби Італія вислала сюди одного ґенерала, Німеччина — одного, а Польща аж два. І ніби оті два осібняки, що сиділи і мовчки прислухувалися до наших дискусій, були якраз тими ґенералами-еміґрантами...

Та я дав заголовок допису „Велика Страта". У чім же виявилась та страта? Розуміється, не в тім, що якусь незначну особу відставили з міністерства, а в чімсь іншім. Аж ось тепер бразилійська преса б'є наcполох, алярмуючи про речі, від яких я був справжнім апостолом. А це: управа пшениці й боротьба з утечею родючої землі, яку доші зносять у дали й примушують дрібних хліборобів кочувати з одного місця на друге.

Походжу з Херсонщини, значить з української провінції, яка найбільше продукувала пшениці за царських часів. Як агроном, дуже зацікавився бразилійським хліборобством. Але стукнувся чолом у таке явище: властителі великих обшарів цілком не цікавляться хліборобством, — жиють з випасу худоби; дрібні хлібороби мають свої дільниці по лісах та горах. Отже управа культурних зел залежить від двох умов: а) скільки лісу зможе повалити хлібороб? б) як надовго вистарчить йому урожайної землі, що під тим лісом? Звичайно сутік цих двох умов і рішає цілу господарку: поки вигніють пеньки, щоби можна було приступити до управи вживаючи машин, то разом доші заберуть і шар урожайної землі. Досить сказати, що найскладніша хліборобська машина, яку мені довелось бачити в Бразилії за 37 літ — це був плуг!... І то чи між нашими земляками, чи поляками, чи між німцями або італійцями. Такого дива, як косарка — чи то до кошення сіна чи збіжжя — мені не доводилось бачити, не дивлячись на три роки постійних подорожів, які я робив по колоніях різних націй... А говорити про кінну чи парову машину - молотилку — то хіба, щоби викликати дешеві дискусії та неоправдані надії.

Отже по довгих подорожах і знаючи вже досконало, у чім находився цілий ґудз справи, я написав досить велику працю в португальській мові „Отріго но Бразіл" (Пшениця в Бразилії), яка ніде не була поміщена, бо не сподобався мій погляд на управу пшениці в Бразилії. У моїй праці я закликав „фазендярів" (великих землевласників), щоб узялися до управи пшениці, а за примір показував наших херсонських землевласників і хутрян, де на одного працівника при вживанню машин, припадало не менше 15 гектарів управної землі. І то при можливості бути в полі ніколи не більше, як сім місяців на рік!...

Для малоземельних я радив уживати до орання й сіяння букаря, невеликої машини на два, три або й чотири лемеші, обіцяючи виготовити їм модель, щоби вони його могли сфабрикувати в Бразилії. То чудова й практична машина, що разом оре й сіє (правильніше: сіє і зараз приорює), яка в Херсонщині, Таврії, Бесарабії й Катеринославі з колишніх диких степів поробила дійсні депозити пшениці, жита, ячменю то що...

Їздячи по колоніях та приглядаючись до отого мученого хліборобства, з яким я зустрічався на кожнім кроці і яке знав досконало, бо ж 10 літ пробув учителем на українських колоніях, — я робив пропаганду за те, що тутешні хлібороби мусять управляти далеко більше і не забувати за управу пшениці, яка рік-річно коштує Бразилію мільйони... Закладаючи кооперативи, я майже обовязував, щоби кожна мала школу (утримувала, де такої не було) і готовилася до того, щоби набути хліборобських машин та взятися до посиленої культури споживних продуктів, які що-разу доростають по містах, бо управа тільки руками дає їх мало.

Якраз у найгарячіший час могос апостольства, коли я заснував у трьох полудневих стейтах десь коло 50 кооператив все підготовив до можливого посилення управи збіжжя, — чудовий і несамовитий донос будівничих польської колонії з Парани, перервав мою працю й примусив колоністів покинути надію на те, що я перед ними проповідував упродовж врьох років. Що з тими кооперативами сталося потім, я не знаю, бо дальша цікавість щодо них означала не більше, як плач над дорогим небіжчиком, якого нема як воскресити.

Друга справа, яка причинилася до великої страти, це була та, що я вже згадував: вимивання дощами урожайної землі, яка з хліборобів примусово робила якихсь кочовників: коли вигнивали пеньки зі зваленого колись лісу й можна було приступити до вживання машин і до посилення продукції, то земля вже робилася на стільки яловою, що не оплачувалося на ній працювати, а тимсамим і не оплачувалося дбати про купно машин. Хлібороб кидав знищену ним землю та шукав іншого місця, розуміється — ліса, бо властителі степів дуже ревниво пильнують своєї власности і нікому не продають. І то зрозуміло: продукторам споживчих артикулів був і є степ і череди худоби, даючи господарям змогу безжурно проживати по містах! Знаючи з довголітньої практики, як то виглядає оте яловіння землі, німці й італійці, особливо при залізницях, засаджують, поки земля ще має силу кормовими травами та по змозі розводять молошне хазяйство. Поміж нашими й поляками, яким таке хазяйство не смакувало, я старався прищепити гадку, довести до їх свідомости, про потребу пильнувати урожайної землі, а де її починало бракувати, щоби бралися до так званого зеленого удобрення, що в Бразилії дає чудові наслідки, бо тут є кілька рослин, які приорані, гниють і достарчають рослинам потрібний азот.

І то цікаво, що тепер і урядові чинники по 12 роках після мого апостольства прийшли до тієї самої гадки, що треба рятувати урожайний клад землі; ба навіть пропонується заснувати спеціяльний департамент, щоби того пильнував!... А тимчасом мільйони тон гумусу пішли з дощами до моря, а хлібороби - цигани й далі кочують з насиджених місць, шукаючи лісів із доброю землею.

Так виглядає та страта, яку причинили „браця", фантазуючи про польську колонію в Парані.

RK.

ВОНИ СЕБЕ ДОБРЕ РОЗУМІЮТЬ! — Фотограф, що сфотографував цю знимку, твердить, що ця мала щебетушка твердо переконана, що малі шимпанси, яких вона стрінула в зоологічнім городі, цілком певно розуміють якнайдокладніше все те, що вона їм розповіла. З картини виходило б, що вона має рацію, бо ж малпи прислухуються її оповіданню з найбільшою увагою.

ВИЯСНЕННЯ В СПРАВІ ІМІГРАЦІЇ

(Докінчення зі стор. 1-шої).

ки у випадку їх відкинення консулярними властями це посвідчення було б використане для інших українців. Д-р Ґалан стверджує, що від деякого часу надходить до Комітету пересічно 50 таких посвідчень денно і цю акцію треба ще більше скріпити, бо для використання цілої української квоти ЗУАДКомітетові потрібно щонайменше 15,000 таких посвідчень протягом найблищих 4 місяців.

3. Згідно з урядовими запевненнями, перші два транспорти нових імігрантів повинні приїхати до Америки вже з кінцем жовтня (біля 1600 осіб). Інші будуть слідувати і робиться заходи, щоби кожного місяця приїжджало пересічно 8—10 тисяч людей. Ще одне треба пам'ятати: ані ЗУАДКомітет, ані його представництво в Европі, ані ніхто інший не може вплинути, щоби одна чи друга особа приїхала швидше. Все йде своїм порядком та своєю чергою і жодні додаткові заходи та клопотання тут нічого не допоможуть.

ШУКАЮТЬ СВОЇХ РІДНИХ

ГРУПА — ЛИСТИ ДО:

16,289 Фіра Івана с. Василя від Фіра Антона с. Тимка.

16,290 Навогульник Анни з с. Задвора Глібовичі Великі від Зубюк Івана.

16,291 Маленька Марії зам. Качур з с. Бук (Сянік) від Маленький Федора.

16,292 а). Клюфас Марії від Ільків Романа.

16,292 б) Туронський Івана з Черновець (Буковина) від Білинський Миколи.

16,293 Кулич Евдокії і Анни з с. Денисова (Тернопіль) від Лущак Марії.

Голоситись на адресу:

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE
P. O. Box 1661, Philadelphia 5, Pa.

Comfortably air conditioned
Lytwyn & Lytwyn
UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS
801 SPRINGFIELD AVENUE
NEWARK, N. J.
and IRVINGTON, N. J.
Essex 5-5555
OUR SERVICES ARE AVAILABLE ANYWHERE IN NEW JERSEY

НЕ ВИДАВАЙТЕ ЗАБАГАТО
Завжди ЩАДІТЬ дещо з вашого обезпечення.
Ми уладжуємо прекрасний ЦІЛИЙ ПОХОРОН за $150.00
У випадку смутку в родині кличте:
KAIN MORTUARIES, INC.
Найбільший український погребовий зарядчик в Америці
S. KANAI KAIN, Pres.
433 STATE STREET
PERTH AMBOY, N. J.
Phone PE 4-4646
— ає —
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
86 ELIZABETH AVENUE,
NEWARK, N. J.
Phone Bigelow 3-6762
225 WEST JERSEY STREET
ELIZABETH, N. J.
Phone: EL. 2-3611

МАШИНКИ
Перероблені до ПИСАННЯ

англійські, ціна $28.00. Маємо також нові і перероблені українські машинки. Рахункові машини. Офісові прирядн.
ALL LANGUAGES TYPEWRITER COMPANY,
119 W. 23rd St. (6—7 Ave.)
New York, N. Y.
Phone: CHelsea 3-8086

Мирош
Робітня
АРТИСТИЧНО-МАЛЯРСЬКА
Декоратор
ЦЕРКОВ І ТЕАТРІВ.
Малює церкви, образи і сценерії театральні.
Будує
ІКОНОСТАСИ І ВІВТАРІ
Myrosh
3737 — 87th STREET
JACKSON HEIGHTS, L. I., N. Y.
Telephon: ILlinois 8-8904

ІВАН БУНЬКО
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
заряджує погребами по ціні так низькій - як $150
ОБСЛУГА НАЙКРАЩА.

JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th ST., NEW YORK CITY.
Dignified funerals as low as $150.
Telephone: GRamercy 7-7661.

ГРИГОРІЙ КОВЕРДОВИЧ
ПОВІДОМЛЯЄ, ЩО ЙОГО
кушнірська робітня
є тепер під числом
434 East 6th St.
BETWEEN AVE. A & 1st.
NEW YORK CITY
Telephone: Spring 7-3566

Приймає замовлення на НОВІ РОБОТИ І ПЕРЕРІБКУ та дає 20% опусту на всі роботи, а також ДАРОМ сторидж на літо.
Самий сторидж на літо 2% від сотні.
Робітня отворена від 9. рано до 9. ввечір, кожного дня. В неділі на замовлення.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Занимається похоронами
В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2568
Branch Office and Chapel:
707 PROSPECT AVENUE
(Cor. E. 155 St.)
Bronx, N. Y.
Tel.: MElrose 5-6577

ГРОШІ НА УКРАЇНУ ТА ДО ВСІХ ЧАСТЕЙ СВІТА
ШИФКАРТИ - ПОДОРОЖНІ ДОКУМЕНТИ
Продажа різних бизнесів, домів, фарм, та різного роду асекурацій.
WESSON & BARTKIW
Steamship Agency
AIR PLANE TICKETS TO ALL PARTS OF THE WORLD
ПЕТРО БАРТКІВ
REAL ESTATE & INSURANCE BROKER; NOTARY PUBLIC
309 East 14th Street, Tel.: ALgonquin 4-8254. New York 3. N. Y.

ШИФКАРТИ
ПРОДАЄМО НА ВСІ КОРАБЛІ.
ГРОШІ посилаємо до всіх країв і виплачуємо на останній почті.
АФІДЕВІТИ, петиції та інші потрібні документи на спроваджання кревних і знайомих до Америки зі скитальщини та інших країв.
ПРОДАЄМО доми та всякого роду бизнеси.
У всіх справах звертайтеся до звісного
НОТАРІЯЛЬНОГО БЮРА.
S. KOWBASNIUK
277 EAST 10th ST., Near Ave. A NEW YORK 3, N. Y.

ТАРЗАН, ч. 1939. Неда попала в руки ворога.

Коли Неда, у страсі перед лиликами, боролася за те, щоб скочити вділ, Тарзан тримав її наче кліщами...

...а товпа недавніх невільників шукала серед прогалин великої комори за зненавидженим піратом.

Ґідзел чатував у тіні за парканом сталаґмітів і ждав на нагоду схопити Неду, як свою закладницю.

Тарзан не міг його бачити тому, що перед ним літали лилики, отже він спустив Неду наділ — просто в рамена Ґідзела.